

Community Management Network
for Sustainable Development
National Conference 2019

THE DYNAMICS OF COMMUNITY CHANGE

รายงานสืบเนื่อง
(PROCEEDING)

การประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชน
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม 2562
ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำนำ

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กัน และนำองค์ความรู้สู่การปฏิบัติภาคสนามร่วมกับชุมชน อีกทั้งได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยและการสัมมนา การเขียนรายงานการวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัย นอกจากนี้ยังได้นำองค์ความรู้และกระบวนการวิจัยไปพัฒนาและต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน โดยทำโครงการวิจัยร่วมกับองค์กรและสถานประกอบการในการฝึกสหกิจศึกษา และนำเสนอผลงานวิจัยต่อองค์กรและสถาบันการศึกษา จึงถือเป็นการเผยแพร่งานวิจัยสู่สาธารณชน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ ทางวิชาการ สามารถนำไปสู่การพัฒนาผลงานให้มีคุณค่ามากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่ายด้านวิชาการและวิจัยด้านการจัดการชุมชน ยังเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการขับเคลื่อนงานวิจัยชุมชน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนออกไปสู่การทำงานในอนาคต หลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมมือกับสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในการจัดโครงการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา วิจัยและความสัมพันธ์ด้านการจัดการชุมชนของคณาจารย์และนักศึกษา 3 สถาบัน และยกระดับเป็นการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสาขาวิชาบ้านและชุมชน เป็นเจ้าภาพครั้งแรก ในปี พ.ศ. 2559 และได้หมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพ เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั่วประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 นี้ สาขาวิชาบ้านและชุมชน ได้รับเป็นเจ้าภาพจัดโครงการการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 และโครงการเครือข่ายศึกษา วิจัย และความสัมพันธ์การจัดการชุมชน ครั้งที่ 6 เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิชาการทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเกิดการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

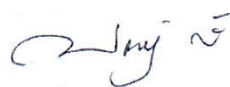
คณะผู้ดำเนินการจัดประชุมวิชาการ ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ตลอดจนผู้นำเสนอผลงานการวิจัย ผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการ คณะทำงานและนักศึกษา ที่มีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการประชุมวิชาการครั้งนี้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

สถาบัน รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

การประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 เป็นความร่วมมือระหว่าง 3 หลักสูตรจาก 3 สถาบัน ได้แก่ หลักสูตรบ้านและชุมชน สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับหลักสูตรชุมชนศึกษา สาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และหลักสูตรการจัดการชุมชน สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมุ่งหวังให้นักศึกษาเรียนรู้ภาคทฤษฎีด้านชุมชนศึกษาควบคู่ไปกับการฝึกปฏิบัติภาคสนาม จนนำไปสู่การพัฒนาเป็นงานวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ หรือต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมในวงกว้าง อีกทั้งการนำเสนอผลงานวิจัยในเวทีวิชาการถือเป็นโอกาสสำคัญ ที่นอกจากนักศึกษาจะได้เผยแพร่ผลงานทางวิชาการแล้ว ยังเป็นโอกาสสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อเสนอจากนักศึกษาต่างสถาบัน คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปพัฒนาผลงานให้เกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้นต่อไป นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายยังเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการขับเคลื่อนงานวิจัยในมิติที่ลุ่มลึกขึ้น โดยการจัดงานในครั้งนี้นอกจากจะเป็นการเปิดเวทีเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีที่นักวิชาการจากต่างสถาบันได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสังคมในวงกว้างต่อไปอีกด้วย

ในนามของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์จากเครือข่าย ทั้ง 3 สถาบันและบุคลากรทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการจัดงานครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง รวมถึงนักศึกษาและนักวิชาการที่ร่วมส่งบทความวิจัยเพื่อนำเสนอในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าความร่วมมือระหว่างสามสถาบันจะสามารถสร้างฐานความรู้ทางวิชาการที่สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของชุมชนและประเทศชาติต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์)

รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

**สถานี ประธานคณะกรรมการดำเนินโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4**

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและวิจัย กับสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยเล็งเห็นว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญ ทำให้เกิดพลังทางองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากการต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน และฝึกปฏิบัติภาคสนาม ในการนี้ทั้ง 3 หลักสูตร ได้ร่วมมือจัดการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนครั้งที่ 4 เพื่อพัฒนาเครือข่ายด้านการศึกษา การวิจัยและความสัมพันธ์ด้านการจัดการชุมชนของคณาจารย์ นักศึกษา 3 สถาบัน ซึ่งนอกจากจะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาแล้ว ยังส่งผลให้นักศึกษาและคณาจารย์ได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้องค์ความรู้ใหม่ และยังได้สานสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการร่วมกันอย่างเข้มแข็งต่อไปในอนาคต

คณะกรรมการดำเนินโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนครั้งที่ 4 ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้นำเสนองานวิจัย ผู้เข้าร่วมประชุม คณาจารย์ บุคลากร ตลอดจนนักศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ที่มีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการประชุมในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการประชุมวิชาการในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสรรค์ ก่อเกิดนวัตกรรม องค์ความรู้สู่การจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล)

ประธานคณะกรรมการโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนครั้งที่ 4

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4
วันที่ 23 มีนาคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่หลักสูตรสาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายและจัดโครงการเครือข่ายศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์การจัดการชุมชนขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัย และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการร่วมกัน อาทิ การบรรยายทางวิชาการ การศึกษาชุมชน รวมถึงการจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ เพื่อเป็นพื้นที่ทางวิชาการให้คณาจารย์และนักศึกษาได้นำเสนอผลงานวิจัย ซึ่งเป็นพัฒนาการความร่วมมือทางวิชาการของทั้ง 3 สถาบัน

ด้วยความสำคัญข้างต้น สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดโครงการในปี พ.ศ. 2562 ขึ้น เพื่อเป็นเวทีในการนำเสนอผลงานวิชาการให้กับนักศึกษาและคณาจารย์ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาทั้ง 3 สถาบัน ให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำวิจัยด้านการจัดการชุมชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์ นักวิจัย และนักศึกษาระดับปริญญาตรี นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ปริญญาโท-เอก)
- 2.2 เพื่อพัฒนาเครือข่ายศึกษาวิจัยและความสัมพันธ์การจัดการชุมชนของคณาจารย์ และนักศึกษา 3 สถาบัน
- 2.3 เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือวิจัยระหว่างคณาจารย์ของ 3 สถาบัน

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

- 3.1 สร้างเครือข่ายทางวิชาการกับคณาจารย์ นักศึกษา จากสถาบันต่าง ๆ
- 3.2 นักศึกษาและอาจารย์ได้เรียนรู้องค์ความรู้ และประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการนำเสนอผลงานวิจัยของแต่ละสถาบัน
- 3.3 คณาจารย์และนักศึกษาได้แนวทางในการทำวิจัย หรือความร่วมมือทางด้านวิชาการร่วมกันต่อไปในอนาคต

4. รูปแบบการประชุม

4.1 การบรรยายพิเศษ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

4.2 การนำเสนอผลงานวิจัยแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในห้องประชุม

5. ลักษณะผลงานวิจัยและการเสนอผลงาน

5.1 เป็นผลการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว โดยผลงานวิจัยดังกล่าวจะต้องเป็นผลงานที่ยังไม่เคยเผยแพร่มาก่อน

5.2 เป็นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การจัดการชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมชุมชน เศรษฐกิจชุมชน การท่องเที่ยวชุมชน สุขภาวะชุมชน ความมั่นคงทางอาหาร การจัดการสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

5.3 การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย (Oral Presentation) ในที่ประชุมวิชาการ โดยใช้เวลาการนำเสนอ 15-20 นาที (รวมข้อซักถาม)

6. วัน เวลา และสถานที่ จัดประชุมวิชาการนำเสนอผลการวิจัย

วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม 2562 เวลา 8.00 - 17.00 น

สถานที่ : ห้องประชุม อาคาร HB7 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

7. อัตราค่าลงทะเบียน

ประเภทผู้สมัคร	ค่าใช้จ่าย	ระยะเวลา
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา/ อาจารย์/ นักวิจัย/บุคคลทั่วไป	1,200 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 17 ต.ค. 61-3 ม.ค.62
นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา/ อาจารย์/ นักวิจัย/บุคคลทั่วไป	1,500 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 4 ม.ค.-16 มี.ค. 62
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	1,000 บาท	ลงทะเบียนระหว่างวันที่ 17 ต.ค.61-16 มี.ค.62

8. กำหนดการยื่นใบสมัครและนำเสนอผลงานวิจัย

รายละเอียด	กำหนดการ
1. ผู้นำเสนอผลงานวิจัยสมัครและส่งบทความวิจัย โดยดำเนินการดังนี้ 1.1 กรอกข้อมูลผู้นำเสนอผลงานในรูปแบบฟอร์มการสมัครนำเสนอผลงานวิจัย ออนไลน์ ที่ http://goo.gl/forms/4jYbc0HEQ3 1.2 ส่งบทความวิจัย มาที่ hccmunetwork@gmail.com ตามรูปแบบที่กำหนด โดยดูตัวอย่างรูปแบบบทความวิจัยที่ http://www.human.cmu.ac.th/cms/hc/index.php?contentid=20	17 ตุลาคม - 16 ธันวาคม 2561

2. ประกาศผลการพิจารณา (ตอบรับ/ปฏิเสธ) โดยแจ้งผลให้ผู้นำเสนอผลงานทางอีเมลล์	วันที่ 3 มกราคม 2562
3. ผู้ที่ผ่านการพิจารณา ส่งบทความฉบับเต็ม (Full Paper)	วันที่ 3 -31 มกราคม 2562
4. แจ้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความฉบับเต็มตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแก่ผู้นำเสนอผลงานวิจัย	วันที่ 3 มกราคม -15 กุมภาพันธ์ 2562
5. ผู้นำเสนอผลงานวิจัย ส่งไฟล์บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินค่าลงทะเบียนมาที่ hccmunetwork@gmail.com	ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562
6. ชำระค่าลงทะเบียนสำหรับผู้เข้าร่วมประชุมฯ	วันที่ 17 ตุลาคม 2561-16 มีนาคม 2562
7. ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย	วันที่ 23 มีนาคม 2562

หมายเหตุ: ผู้สนใจนำเสนอผลงานวิจัย ให้กรอกใบสมัครได้ที่เว็บไซต์ <http://www.human.cmu.ac.th/cms/hc> ผู้นำเสนอผลงานวิจัยที่ได้รับการพิจารณาให้นำเสนอแบบบรรยาย สามารถเลือกตีพิมพ์ในเอกสารการประชุม (proceeding) หรือไม่ก็ได้

9. การพิจารณาคัดเลือกผลงานให้นำเสนอผลงานวิจัย

การพิจารณาคัดเลือกผลงานที่จะได้นำเสนอในการประชุมวิชาการระดับชาติ กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาต่างๆ เมื่อคณะกรรมการให้ความเห็นชอบต่อผลงาน (บทคัดย่อ) แล้ว คณะผู้จัดการประชุมจะแจ้งผู้ส่งผลงานทราบ ภายในวันที่ 3 มกราคม 2562 โดยเจ้าของผลงานจะต้องส่งบทความฉบับสมบูรณ์ (จำนวน 8-10 หน้ากระดาษ A4) ตามรูปแบบที่กำหนด ส่งมายังประธานฝ่ายพิจารณาบทความ Email address: hc.cmu.2019@gmail.com ภายในวันที่ 31 มกราคม 2562 หลังจากคณะกรรมการพิจารณาให้ผลงานได้นำเสนอในรูปแบบบรรยายแล้ว บทความจะถูกส่งกลับให้เจ้าของผลงานแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะ ทั้งนี้เจ้าของผลงานจะต้องนำส่งผลงานฉบับสมบูรณ์ (หลังการแก้ไข) ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562 เท่านั้น ทั้งนี้ผลงานที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการและได้รับการแก้ไขโดยสมบูรณ์ตามกำหนด จะได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ในรูปแบบออนไลน์

10. การเตรียมบทคัดย่อและบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ที่จะนำเสนอในการประชุมวิชาการ

1. บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตามรูปแบบที่ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ กำหนด ดูตัวอย่างได้ที่เว็บไซต์ <https://www.human.cmu.ac.th/cms/hc>

2. บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ มีความยาว 8-10 หน้ากระดาษ A4 (รวมบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) บทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ประกอบไปด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการวิจัย ผลการวิจัย

และอภิปรายผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย กิตติกรรมประกาศ และเอกสารอ้างอิง ส่วนการอ้างอิงให้ใช้ ระบบ APA ดูตัวอย่างได้ที่เว็บไซต์ <https://www.human.cmu.ac.th/cms/hc>

3. ผลงานที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการและได้รับการแก้ไขโดยสมบูรณ์ตามกำหนด จะได้รับการพิจารณาให้ตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยในรายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4 ในรูปแบบออนไลน์

11. การเตรียมนำเสนอ

ผู้นำเสนอผลงานวิจัย สามารถส่งข้อมูลที่จะนำเสนอเป็นไฟล์ Power Point 2010 มาทาง Email : hccmunetwork@gmail.com ก่อนวันนำเสนอ ภายในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2562 โดยตั้งชื่อไฟล์ ดังนี้ "ชื่อ-สกุล ผู้นำเสนอแบบบรรยาย"

12. จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

12.1 นักศึกษาสาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวน 136 คน
12.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบ้านและชุมชน	จำนวน 5 คน
12.3 คณะกรรมการบริหารภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวน 4 คน
12.4 อาจารย์ประจำภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวน 1 คน
12.5 นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน 103 คน
12.6 นักศึกษาโครงการแลกเปลี่ยนประเทศบรูไน มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน 16 คน
12.7 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร	จำนวน 8 คน
12.8 นักศึกษาสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	จำนวน 47 คน
12.9 อาจารย์ประจำสาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	จำนวน 2 คน
12.10 อาจารย์ นักวิจัย นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ผู้นำเสนอผลงานวิจัย	จำนวน 4 คน
12.11 เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลสันกลาง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่	จำนวน 3 คน
12.12 เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	จำนวน 3 คน
12.13 ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน บ้านท่ากาน ต.บ้านกลาง อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	จำนวน 3 คน
12.14 เจ้าหน้าที่ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	จำนวน 7 คน
รวม	จำนวน 342 คน

13. เป้าหมายระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมประชุมฯ อย่างน้อยร้อยละ 80.0 ให้ผลความพึงพอใจอยู่ในระดับดีขึ้นไป

14. ผู้รับผิดชอบโครงการ

1. คณาจารย์สาขาวิชาบ้านและชุมชน ภาควิชามนุษยสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. คณาจารย์สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นเจ้าภาพร่วม
3. คณาจารย์สาขาวิชาชุมชนศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจทานเอกสารและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

คณะกรรมการฝ่ายพิจารณาบทความและตรวจทานเอกสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ประธาน)
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ดันตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ปรีวิทย์ ไวทยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิสวะกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

ศาสตราจารย์ ดร. อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์จารุพันธ์ เชาวนดี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ปรีชา วงศ์ทิพย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงสุดา ภู่อ่าง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ ศิริรัมย์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ดันตระกูล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.อรยา พรเอี่ยมมงคล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ ดร.ปรีวิทย์ ไวทยาชีวะ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ณภัทร วิสวะกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ ตั้งรักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุดา พุฒจร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงจันทร์แก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร พรหมนิมิตกุล	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (ต่อ)

อาจารย์ ดร.สุณี คำนวนศิลป์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์วันชัย เจือบุญ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ธเนศ เกษรสิริธร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย ปริญาสุทธีนนท์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรวดี อึ้งโพธิ์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอมอร เจียรมาศ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ ดร.บัณฑิตา หลิมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
อาจารย์ยุทธกาน ดิสกุล	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กำหนดการโครงการประชุมวิชาการระดับชาติ
เครือข่ายด้านการจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ครั้งที่ 4

ณ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันเสาร์ที่ 23 มีนาคม พ.ศ. 2562

- 08.00-08.30 น. ลงทะเบียน รับเอกสารพร้อมอาหารว่าง (ณ โถงชั้น 1 อาคาร HB7)
- 08.30-09.00 น. วัตถุประสงค์และนามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ณ ห้องศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย ชั้น 8
อาคาร HB7)
- พิธีเปิดการประชุม**
กล่าวต้อนรับและกล่าวรายงาน โดย หัวหน้าภาควิชามนุษยสัมพันธ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา สโรบล
กล่าวเปิดงาน โดย ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ วิจัยและนวัตกรรม
รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะพงศ์ นิยมทรัพย์
มอบของที่ระลึกและถ่ายภาพร่วมกัน
ผู้ดำเนินรายการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงพันธ์ ต้นตระกูล และอาจารย์ณภัทร วิสวะกุล
- 09.00-10.30 น. การบรรยายพิเศษ หัวข้อ “พลวัตสู่การเปลี่ยนแปลงชุมชน”
องค์ปาฐก ศาสตราจารย์ ดร. อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์
- 10.30-10.45 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 10.45-12.05 น. การนำเสนอผลงานวิจัยของคณาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 4 เรื่อง
ณ ห้องศาสตราจารย์ ดร. หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย
- 12.05-13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00-16.00 น. การนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จาก 3 สถาบัน จำนวน 58 เรื่อง
(6 ห้องย่อย) และมอบเกียรติบัตร
- 16.00-16.30 น. พิธีปิด ณ ห้องประชุม ศ.ดร. หม่อมหลวงดุษฎี ชุมสาย
- 16.30-18.00 น. การประชุมร่วมกันระหว่างคณาจารย์ 3 สถาบัน (ณ ห้องประชุม HB 7801)

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ณัฐชา รามัญ นภัสวรรณ ลิ้มเจริญ ชเนศ เกษรสิริธร	381
การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อจากโรงพยาบาล ภูมิศึกษา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลวัดปากสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม เจนจิรา บุรณประเสริฐกุล สวรรยา ชรรมอภิล	392
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนแก้ว ภูมิศึกษากันหันเหมือง ตำบลคอนแก้ว อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ศุภกร มะลิแก้ว อรญา จาธิทอง ปรีชา วงศ์ทิพย์	402
สถานการณ์และแนวโน้มในการใช้สารเคมีของเกษตรกรผู้ปลูกดอกกุหลาบ ภูมิศึกษา บ้านบวกเตี้ย ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ น้ำฝน อุตะเรื่อน ลัดดาวัลย์ คำยอด ชงชัย ภูวนาถวิจิตร	411
การบริหารจัดการเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมอย่างมีส่วนร่วม ของพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี กาญจนา พันธุ์เฟือก สุปราณี ในเกาะ ทิพย์สุดา พุดจระ	420
ความทรงจำเหล่าสหายผ่านการสร้างพื้นที่ป่าต้นน้ำผาคำ ภูมิศึกษาประชาคมรักษ์ป่าต้นน้ำ ผาคำ ตำบลคลองหอยโข่ง อำเภอกลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ธัญชนก มุสิกะเจริญ วุฒิชัย หมื่นไวย์ ยุทธกาน คิสกุล	433
แนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ ภูมิศึกษาเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ฐิติวรดา ศิริวัฒนสกุล มานิตา ยอแซฟ ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	445
แนวทางการพัฒนาสวัสดิการผู้สูงอายุ ภูมิศึกษาเทศบาลตำบลบางยี่รงค์ จังหวัดสมุทรสงคราม มานิตา ยอแซฟ ฐิติวรดา ศิริวัฒนสกุล ชงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร.....	451
การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะแล้รักษ์ชั้นโรง ตำบลชะแล้ อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา สถาพร มงคลบุตร พงษ์นภา แซ่เต้ เมชชนันท์ เนียมบุญ เอมอร เจียรมาศ	457
ห้องเรียน HB 7703 ชั้น 7 อาคาร HB7 “พฤติกรรมศาสตร์ และคหกรรมศาสตร์เพื่อชุมชน” การศึกษาพฤติกรรม การเข้าร่วมชุมชนเสมือนจริงของวัยรุ่นไทย กลุ่มที่ชื่นชอบดนตรี อิเล็กทรอนิกส์ ชฎาพร สืบบุญประเทือง สุนี คำนวลศิลป์	467

แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

Solid Waste Management of Klong Lad Mayom Floating Market, Taling Chan District, Bangkok

ณัฐชา รามัญ¹ นภัสวรรณ ลิ้มเจริญ² และ ธเนศ เกษรศิริธร^{*3}

Natcha Ramon Napassawan Limjarone and Thanet Kesornsirithorn

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการ ปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยมและเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมให้กับตลาดน้ำคลองลัดมะยม การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ประธานชุมชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ รวมถึงการสำรวจสอบถามผู้ที่มาใช้บริการ ผลการศึกษาพบว่าวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยมมีวิธีการจัดการโดยการคัดแยกขยะ ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ขยะอินทรีย์ 2) ขยะวิทยาศาสตร์ ปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยส่วนใหญ่เกิดจากการขาดจิตสำนึกของคน รวมถึงตลาดมีถังขยะไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม ดังนี้ 1) แนวทางสำหรับผู้นำและผู้ประกอบการในพื้นที่ ควรมีการส่งเสริมและเน้นการจัดการขยะมูลฝอย โดยให้ผู้ประกอบการในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกัน 2) แนวทางสำหรับนักท่องเที่ยว ร่วมรักษาความสะอาดในตลาดน้ำคลองลัดมะยม และให้นักท่องเที่ยวสามารถแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย 3) แนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว พร้อมทั้งรับฟังปัญหาจากภาคประชาชน เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอย ตลาดน้ำคลองลัดมะยม

Abstract

The purpose of this study was to study the problems and obstacles in the solid waste management and to find suitable waste management methods for the Khlong Lad Mayom floating market. The results of the

¹⁻² นักศึกษา สาขาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพชรบุรี 76120

³ อาจารย์, ประจำสาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดเพชรบุรี 76120

* Corresponding author: e-mail : meeneverdie@yahoo.com

study showed that the solid waste management methods of Khlong Lad Mayom floating market were managed by waste sorting, by separating the waste into 2 categories: 1) organic waste 2) scientific waste. The problem of solid waste management is mostly caused by lack of consciousness of people. Therefore, the appropriate guidelines for solid waste management of the Khlong Lad Mayom floating were 1) Guidelines for leaders and entrepreneurs in the area 2) Guidelines for service users or tourists 3) Guidelines for government agencies.

Keywords: Solid waste management guidelines Solid waste Khlong Lad Mayom Floating market

บทนำ

ปัจจุบันขยะมูลฝอยในสถานที่ท่องเที่ยวในได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีแนวโน้มว่าจะมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในทุกๆปี ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องเร่งให้มีการแก้ไข ซึ่งปัญหาขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีสาเหตุมาจากการกิจกรรมการท่องเที่ยว พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว พฤติกรรมของผู้ประกอบการ ธุรกิจประกอบการสินค้าและบริการในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเองที่ไม่สามารถรองรับขยะได้ระบบจัดการขยะมูลฝอยไม่ได้ประสิทธิภาพมากพอ หรือผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยวยังขาดความรู้ในการจัดการขยะ ปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลทำให้เกิดมลพิษทางกลิ่น อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ในการกำจัดขยะมูลฝอยหากมีการกำจัดที่ไม่ถูกวิธีจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้จากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2560 พบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศในปี 2560 ประมาณ 27.40 ล้านตัน หรือ 75,046 ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.26 จากปี 2559 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรการขยายตัวของชุมชนเมือง พฤติกรรมการบริโภคของประชาชน ตลอดจนการท่องเที่ยว ซึ่งมีนักท่องเที่ยวกว่า 30 ล้านคนในปี 2560 จึงเป็นเรื่องที่ภาครัฐและประชาชนควรที่จะแก้ไขปัญหา ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ปัญหานี้ ควรมีการวางแผนในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อที่จะสามารถรองรับปัญหาขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน ในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยทั่วไปที่ผ่านมาพบว่าการดำเนินการที่ผ่านมา มีปัญหาและอุปสรรคของการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่ขาดประสิทธิภาพในการรวบรวม จัดเก็บ และกำจัดขยะมูลฝอยยังไม่สอดคล้องกับพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอย โดยปัญหาหลักในการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวคือ แหล่งท่องเที่ยวไม่สามารถรองรับขยะได้ ขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ ภาชนะในการจัดเก็บขยะไม่เพียงพอ ส่งผลให้การจัดการขยะมูลฝอยยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นประชาชน นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการจึงควรมีความตระหนักในการลดปัญหามากกว่าที่จะพึ่งพาการกำจัดปัญหาขยะมูลฝอยโดยภาครัฐ

ซึ่งการลดปัญหาขยะมูลฝอย มีหลายวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ การคัดแยกขยะ การลดปริมาณการใช้บรรจุภัณฑ์และการเลือกใช้วัสดุที่ย่อยสลายง่าย เป็นต้น

ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น จึงได้จัดทำวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งที่เลือกพื้นที่ศึกษาเป็นตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นเพราะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวปัญหาขยะมูลฝอยจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างมากที่จะต้องมีการวางแผนจัดการในการรองรับกับจำนวนขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ตลาดน้ำคลองลัดมะยมประสบกับปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยที่ยังไม่เป็นระบบ ผู้ประกอบการร้านค้า นักท่องเที่ยวยังไม่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยเท่าที่ควร ส่งผลให้การจัดการขยะยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงหวังว่าผลที่ได้จากการศึกษาสามารถเป็นแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยให้กับตลาดน้ำคลองลัดมะยมและเป็นประโยชน์แก่องค์กรทั้งในระดับชุมชน ท้องถิ่น ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการปัญหาขยะที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิธีการ ปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม
2. เพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมให้กับตลาดน้ำคลองลัดมะยม

บททวนวรรณกรรม

ศุภกนิษฐ์ สมศรี (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีด้วยเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย โดยงานวิจัยนี้นำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเลือกสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและออกแบบเส้นทางเดินรถเก็บขนขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่างานวิจัยนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่อื่นได้และเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

ประภาพร แก้วสุกใส (2549) การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของขยะมูลฝอยและระบบการจัดการขยะมูลฝอย ร่วมกับการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจ ทักษะและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิด จากผลการศึกษาพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ ใช้หลักการลดปริมาณขยะมูลฝอยเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ 1. การคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งลงในภาชนะรองรับ 2. การจัดประเภท การจัดวางและจำนวนภาชนะรองรับ 3. การใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย 4. การจัดการขยะอันตราย และ 5. การส่งเสริมและสนับสนุนการลดปริมาณและแยกประเภทขยะมูลฝอย

พรทิพย์ บุญเพ็ญ (2555) พหุติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพหุติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนและข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษา พบว่า พหุติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด รองลงมาคือ ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการกำจัดขยะจากครัวเรือน ส่วนข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะในครัวเรือน มีค่าความถี่มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการกำจัดขยะจากครัวเรือน

ไพรินทร์ เล็กพูนเกิด (2559) กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำวัด ลำพญา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางการจัดการขยะโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจจากกลุ่มประชาชนในเขตเทศบาลและนักท่องเที่ยว ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่าขยะในชุมชนเป็นขยะเปียกมากที่สุด รองลงมาเป็น ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในด้านการจัดการขยะของครัวเรือนพบว่าร้อยละ 90 มีภาชนะรองรับ ขยะประจำบ้าน ในส่วนการทิ้งขยะของนักท่องเที่ยวพบว่าประมาณร้อยละ 40 ทิ้งขยะในภาชนะ รองรับของร้านค้าต่างๆ รองลงมา ทิ้งขยะในภาชนะที่เทศบาลจัดเตรียมไว้ โดยนักท่องเที่ยวกว่า ร้อยละ 85 มีความเห็นว่านักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชนได้ ประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชน พบว่าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ในประเด็นต่างๆ ได้ ในทางปฏิบัติประชาชนสามารถให้ความร่วมมือมากที่สุด คือ ร่วมปฏิบัติตามแผนแก้ไขปัญหามลพิษของชุมชน ในส่วนของนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือมากที่สุดคือร่วมรักษาความสะอาดทิ้งขยะในภาชนะรองรับที่ชุมชนจัดไว้ ทั้งนี้ประชาชนและ นักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะให้เทศบาล บริหารจัดการขยะโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้เทศบาลรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนลดปริมาณขยะและทิ้งขยะในภาชนะรองรับ

วิธีการวิจัย

การศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาจากเอกสาร(Documentary Study) การเก็บข้อมูลจากภาคสนาม (Field Study) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต(Observation) และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 47 คน ประกอบด้วย ผู้นำ 1 คน ผู้ประกอบการในพื้นที่ 24 คน นักท่องเที่ยว 20 คน และหน่วยงานภาครัฐ 2 คน โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นคำถามที่ครอบคลุมการศึกษา ได้แก่ ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของตลาดน้ำคลองลัดมะยม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งตลาดน้ำ การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ตลาดน้ำ ปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำ รวมถึงแนวทางที่ใช้ในการบริหารจัดการตลาดน้ำคลองลัดมะยม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จากเอกสาร บทความ และการศึกษาภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และ

การสังเกต โดยถูกนำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการศึกษาและนำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม และเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับตลาดน้ำคลองลัดมะยม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต และการสัมภาษณ์เชิงลึก กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่อยู่ในพื้นที่และผู้มาใช้บริการ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 วิธีการจัดการขยะมูลฝอย ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค ส่วนที่ 3 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ส่วนที่ 1 วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม พบว่า ผู้ประกอบการร้านค้าในบางร้านมีการคัดแยกขยะเองตั้งแต่ต้นทาง โดยทางร้านได้ทำการคัดแยกขยะมูลฝอยในส่วนของร้านตัวเองก่อนจะนำไปทิ้งไว้ในจุดศูนย์รวมที่ตลาดกำหนดไว้ให้ โดยมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การคัดแยกขยะมูลฝอยภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยม จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท นั่นก็คือ

1.1 ขยะธรรมชาติ หรือขยะอินทรีย์ จะเป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ หนุ่ย ใบบัว ใบบัวบก เป็นต้น

1.2 ขยะวิทยาศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1.2.1 ขยะรีไซเคิล จะเป็นขยะที่สามารถนำไปแปรรูปและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ได้แก่ กระดาษ ขวดน้ำพลาสติก ขวดแก้ว

1.2.2 ขยะทั่วไป เป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยากและไม่สามารถนำไปรีไซเคิลใหม่ได้ ได้แก่ ถุงพลาสติก ถูขนอม หลอด โฟม ฟอยล์ใส่อาหาร

2. การกำจัดขยะมูลฝอยและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในขั้นตอนนี้จะสามารถแบ่งออกได้เป็น

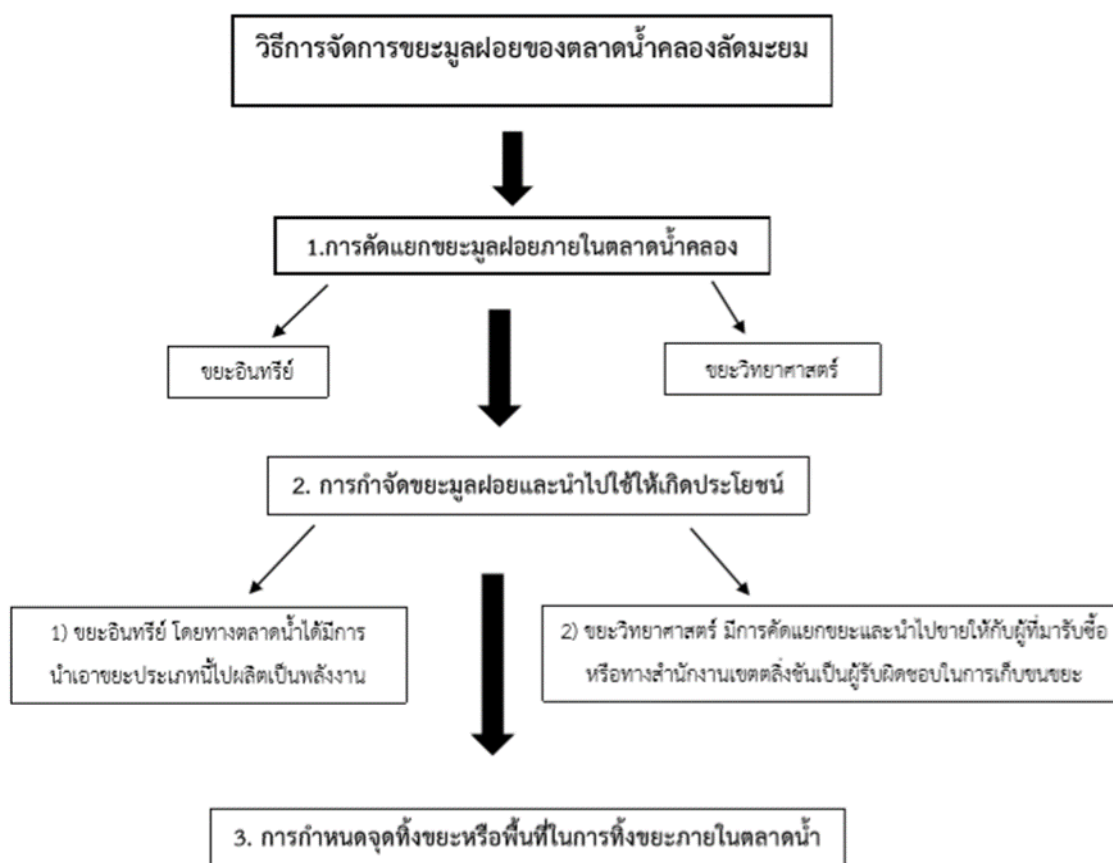
2.1 ขยะอินทรีย์ โดยทางตลาดน้ำได้มีการนำเอาขยะประเภทนี้ไปผลิตเป็นพลังงาน เช่น ใบบัว แก้ว ใบบัวหมัก เพื่อช่วยในการลดปริมาณขยะและยังสามารถใช้ประโยชน์ได้

2.2 ขยะวิทยาศาสตร์

2.2.1 ขยะรีไซเคิล ทางตลาดจะมีการคัดแยกขยะประเภทนี้ไว้และจะนำไปขายให้กับผู้ที่มารับซื้อ และเงินที่ได้นั้นก็จะเป็นไปบำรุงตลาดน้ำต่อไป

2.2.2 ขยะทั่วไป โดยขยะประเภทนี้ทางสำนักงานเขตตลิ่งชันเป็นผู้รับผิดชอบในการเก็บขนขยะ โดยได้ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรักษาความสะอาดมาเก็บขนขยะประเภทนี้ในช่วงเวลา 08.00 – 10.00 น. ของทุกวันอาทิตย์และวันจันทร์ เนื่องจากตลาดน้ำคลองลัดมะยมจะเปิดเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์

3. การกำหนดจุดทิ้งขยะหรือพื้นที่ในการทิ้งขยะภายในตลาดน้ำเพื่อความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้น จะแบ่งตลาดออกเป็น 8 โซน โดยแต่ละโซนนั้นก็จะมีผู้ดูแลและมีการกำหนดจุดในการทิ้งขยะจุดใหญ่ไว้ให้ผู้ที่มาใช้บริการและผู้ประกอบการร้านค้านำขยะมาทิ้ง รวมทั้งแต่ละโซนจะมีถังขยะใบเล็กๆไว้ให้ตามจุดต่างๆทั่วทั้งตลาดน้ำ เพื่อให้เกิดความสะอาด สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งเพื่อให้ง่ายต่อการเก็บขนขยะของเจ้าหน้าที่

รูปภาพ : แสดงกระบวนการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเป็นจำนวนมาก และมีการเติบโตขึ้นจากจำนวนนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านค้าที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังนั้นผู้นำ ผู้ดูแลตลาดน้ำจึงจำเป็นต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับปริมาณผู้ที่มาใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยวรวมทั้งรองรับปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่จะเกิดขึ้นจากนักท่องเที่ยว นั่นก็คือ ปัญหาขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นภายในตลาดน้ำ ดังนั้นจึงต้องมีการหาวิธีการ แนวทางต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยมโดยได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ปัญหาจากหน่วยงานภาครัฐ เนื่องมาจากทางภาครัฐจะมีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ทำให้ทางตลาดมีถึงขยะไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ประกอบการร้านค้า รวมถึงผู้มาใช้บริการ นักท่องเที่ยวต่างๆ เกิดความไม่สะดวกในการทิ้งขยะ ในการคัดแยกขยะจึงจำเป็นที่จะต้องทิ้งขยะรวมกันในถังที่มีไว้ให้อย่างจำกัด อีกทั้งถึงขยะก็มีการชำรุด เสื่อมโทรมอยู่เป็นจำนวนมาก

2. ปัญหาจากทางตลาดน้ำและภาคประชาชน ดังนี้

2.1 การดูแลของเจ้าหน้าที่ตลาดน้ำคลองลัดมะยมดูแลไม่ทั่วถึง

2.2 ขาดการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในการรณรงค์ให้มีการทิ้งขยะอย่างถูกวิธี

2.3 จำนวนถังขยะไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะ และความต้องการของผู้ประกอบการและผู้มาใช้บริการ หรือนักท่องเที่ยว

2.4 ผู้ที่ใช้บริการหรือนักท่องเที่ยวรวมถึงผู้ประกอบการร้านค้ายังไม่ให้ความร่วมมือ เช่น การคัดแยกขยะ การทิ้งขยะไม่เป็นที่

2.5 การขาดจิตสำนึกและความเห็นแก่ตัวของผู้ใช้บริการรวมถึงผู้ประกอบการร้านค้า

2.6 การขาดความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะ

2.7 การขาดมาตรการในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยภายในตลาดน้ำร่วมกัน

ดังนั้นปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม พบว่าปัญหาขยะมูลฝอยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน มีสาเหตุมาจากการไม่คัดแยกประเภทของขยะ จำนวนการใช้วัสดุจากพลาสติก โฟม ยังมีจำนวนมาก การที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอย ผู้นำควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น นั่นก็คือ ผู้นำต้องมีบทบาทที่ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหา โดยมีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร มีการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็น แล้วนำข้อเสนอแนะนั้นมาพิจารณาแก้ไข เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศิพร ทัศนาศึกษา (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก สามารถสรุปได้ว่า เทศบาลนครพิษณุโลกควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นตั้งแต่กระบวนการร่วมรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหา ร่วมวางแผนและตัดสินใจ ร่วมทำกิจกรรมโครงการ ร่วมตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ควรมีการนำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานเห็นถึงความสำคัญในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อในทางปฏิบัติได้

ส่วนที่ 3 แนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม จากการศึกษาพบว่า ปัญหาในเรื่องของขยะมูลฝอยถือเป็นปัญหาสำคัญเนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อชุมชนและการท่องเที่ยว เนื่องจากว่าตลาดน้ำคลองลัดมะยมถือเป็นตลาด

ที่สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน เพราะฉะนั้นทุกภาคส่วนจึงจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา รับผิดชอบ และปลูกจิตสำนึกทั้งต่อตนเองและส่วนรวม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและได้เสนอแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม แบ่งออกเป็น 3 แนวทาง ดังนี้ 1. แนวทาง สำหรับตลาดน้ำคลองลัดมะยม 2. แนวทางสำหรับผู้ที่มาใช้บริการหรือนักท่องเที่ยว 3. แนวทางสำหรับ หน่วยงานภาครัฐ

1. แนวทางสำหรับตลาดน้ำคลองลัดมะยม พบว่า

1.1 ควรเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกัน โดยการสร้างความร่วมมือเพื่อให้เกิด ความสามัคคีภายในกลุ่มผู้ประกอบการร้านค้า โดยให้ผู้ประกอบการร้านค้าในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาหารือกัน ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การลงมือทำ ตลอดจนการติดตามผล การดำเนินงานร่วมกัน เพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

1.2 ร่วมกันกำหนดมาตรการ กฎในการจัดการปัญหาขยะร่วมกันอย่างชัดเจน

1.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายภายในตลาดในการให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการคัด แยกขยะ

1.4 ควรมีการเพิ่มปริมาณถังขยะตามจุดต่างๆให้มากขึ้น และมีถังขยะเพียงพอในการคัดแยกขยะมูล ฝอยให้กับนักท่องเที่ยว

1.5 ควรมีการจัดป้าย หรือบอร์ดให้ความรู้ในการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีให้กับนักท่องเที่ยวไว้ ตามจุดทิ้งขยะและจุดต่างๆของตลาด เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจง่ายและมีการคัดแยกขยะก่อน ทิ้งมากขึ้น

1.6 ทางตลาดควรมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่องและจริงจังในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางรวมถึงการ รณรงค์ให้ลดการใช้ถุงพลาสติก การใช้ภาชนะใส่อาหารที่เป็นวัสดุจากธรรมชาติ เช่น การใช้ใบตอง การใช้ชาญ อ้อยแทนโฟม นอกจากจะช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมแล้วยังเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับตลาดในการใช้จุดเด่นข้อนี้เป็น ตัวดึงดูดนักท่องเที่ยว

1.7 นำแนวคิด 3R+1 มาใช้เป็นกลยุทธ์ในการจัดการขยะมูลฝอยภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยม

1.8 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ ไป โอิแก๊ส

1.9 เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อการ จัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม

2. แนวทางสำหรับผู้ที่มาใช้บริการหรือนักท่องเที่ยว ดังนี้

2.1 ควรให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอยให้กับทางตลาดน้ำ

2.2 ควรมีจิตสำนึกในการทิ้งขยะ

2.3 ร่วมรักษาความสะอาดในบริเวณตลาดน้ำคลองลัดมะยม โดยทิ้งขยะให้ลงถังตามจุดต่างๆที่ทาง ตลาดน้ำจัดไว้ให้

2.4 นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ต่อสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม

2.5 ร่วมลดปริมาณขยะในตลาดน้ำคลองลัดมะยม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติกในการซื้อของ การพกแก้วน้ำส่วนตัวเพื่อเป็นการช่วยลดปริมาณขยะ

3. แนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้

3.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยที่ต้นเหตุ เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องของการคัดแยกประเภทของขยะแก่ผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว รวมถึงคนในพื้นที่

3.2 หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการร้านค้า พร้อมทั้งรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นจากภาคประชาชน เพื่อให้เข้าใจถึงแนวทางในการดำเนินงานและเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเกิดความสำเร็จในการดำเนินงาน

ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยมนั้นจากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทางตลาดน้ำได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ดังนั้นทุกฝ่ายจึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันดูแลรับผิดชอบในหน้าที่ของตน โดยมีแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยมคือ เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกัน มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ มีการเพิ่มจำนวนถังขยะให้มากขึ้น รณรงค์ให้มีการลดใช้ถุงพลาสติก และใช้ภาชนะที่ทำจากวัสดุทางธรรมชาติแทนการใช้โฟมหรือวัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก และมีการนำแนวคิด 3R+1 มาใช้เป็นกลยุทธ์ในการจัดการขยะมูลฝอยภายในตลาดน้ำคลองลัดมะยม ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรินทร์ เล็กพูนเกิด (2559) ได้กล่าวว่า ประเด็นการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะของชุมชน พบว่าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ในประเด็นต่างๆ ได้ ในทางปฏิบัติประชาชนสามารถให้ความร่วมมือมากที่สุด คือ ร่วมปฏิบัติตามแผนแก้ไขปัญหาขยะของชุมชน ในส่วนของนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือมากที่สุดคือร่วมรักษาความสะอาดทิ้งขยะในภาชนะรองรับที่ชุมชนจัดไว้ ทั้งนี้ประชาชนและ นักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะให้เทศบาล บริหารจัดการขยะ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ให้เทศบาลรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนลดปริมาณขยะและทิ้งขยะในภาชนะรองรับ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า วิธีการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร นั้นมีด้วยกันทั้งหมด 3 ขั้นตอน ตั้งแต่ 1. การคัดแยกขยะมูลฝอย โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท นั่นก็คือ ขยะอินทรีย์ และขยะวิทยาศาสตร์ 2. การกำจัดขยะมูลฝอยและการนำไปใช้ประโยชน์ พบว่าทางตลาดน้ำได้มีการนำเอาขยะประเภทนี้ไปผลิตเป็นพลังงาน ก๊าซชีวภาพ เพื่อช่วยในการลดปริมาณขยะและยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ 3.การกำหนดจุดในการทิ้งขยะมูลฝอย พบว่า แต่ละ โชนนั้นก็จะมีการดูแลและมีการ

กำหนดจุดในการทิ้งขยะจุดใหญ่ไว้ให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการร้านค้าได้นำขยะมาทิ้ง รวมทั้งแต่ละโซนจะมีถังขยะใบเล็กๆ ไว้ให้ตามจุดต่างๆทั่วทั้งตลาดน้ำ เพื่อให้เกิดความสะดวก สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งเพื่อให้ง่ายต่อการเก็บขนขยะของเจ้าหน้าที่ ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคขยะ พบว่าปัญหาขยะมูลฝอยที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน มีสาเหตุมาจากการไม่คัดแยกประเภทของขยะ การที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอย ผู้นำควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น นั่นก็คือ ผู้นำต้องมีบทบาทที่ต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหา โดยมีการณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลข่าวสาร มีการรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว โดยการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็น แล้วนำข้อเสนอแนะนั้นมาพิจารณาแก้ไข เพื่อให้ได้แนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ดังนั้นทุกฝ่ายจึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันดูแลรับผิดชอบในหน้าที่ของตน โดยมีแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยมคือ เน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยร่วมกัน ทั้งตัวตลาดน้ำคลองลัดมะยมรวมถึงผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ชเนศ เกษรสิริธร ในการให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง ให้ข้อเสนอแนะ และติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับความเป็นมาและการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำคลองลัดมะยม คุณชวน ชูจำ ผู้นำชุมชน รวมถึงขอบคุณผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวในตลาดน้ำคลองลัดมะยมทุกท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่าเพื่อให้ข้อมูลในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณ เจ้าของหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- สุภกนิษฐ์ สมศรี. (2545). การศึกษาแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีด้วยเทคโนโลยีระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี).
- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). แนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้น การลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด กชกร พับลิชซิง.
- ประภาพร แก้วสุกใส. (2549). การศึกษาเพื่อหาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์. (ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- กรมควบคุมมลพิษ. (2551). คู่มือประชาชน เพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยชุมชน. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด กชกร พับลิชซิง.
- พรทิพย์ บุญเพ็ง. (2555). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

จิตรธิดา จิตวงษ์. (2556). ความสำเร็จของการดำเนินงานตลาดน้ำคลองลัดมะยม ถนนบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ไพรินทร์ เล็กพูนเกิด. (2559). กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการขยะมูลฝอยของตลาดน้ำ วัดลำพญา. (ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์).

สวรรยา ธรรมอภิพล. (2560). ตำราการจัดการสิ่งปฏิกูล. นครปฐม: ไทยอาร์ตพริ้นติ้ง กรุ๊ป.

Community Management Network
for Sustainable Development
National Conference 2019

THE DYNAMICS OF COMMUNITY CHANGE

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200